

Goed gras voor grazende geiten

Optimalisatie van weidegang bij biologische melkgeiten

Het biologische geitenbedrijf van Gerard en Ans Reimert in Mariënheem (Ov.) is op zoek naar een weidemengsel dat geiten smakelijk vinden en waarvan ze daardoor veel zullen opnemen. Weidegang vindt Familie Reimert belangrijk voor het imago van de biologische geitenhouderij. Binnen het project “Biologisch Ondernemen in de tuin van Nederland III” van Stimuland is het biologische geitenbedrijf met ondersteuning van het Louis Bolk Instituut aan de slag gegaan met het optimaliseren van de weidegang.

Wat eet de geit nu het liefst? Volgens verschillende bronnen bestaat het dieet van geiten normaliter uit 30-60% grassen en voor het overige deel uit knabbelgewassen¹. Bij knabbelgewassen moet je denken aan bladeren, knoppen en takken van bloemen, struiken en kruiden. Dit geeft aan dat de geit meer een knabbelaar is dan een grazer. Geiten geven de

“Geiten vinden juist andere plantensoorten dan gras en klaver lekker”

voorkeur aan het niet van de grond eten, maar aan voedsel dat met vooruit gestrekte of omhoog gericht kop bereikt kan worden. Dit is ook duidelijk in hun gedrag terug te zien. Namelijk, geiten gaan vaak op de achterbenen staan. In de wei zijn geiten selectief. Ze grazen niet als koeien, die rustig als een maaimachine het gras afmaaien. Geiten hebben juist de neiging om veel te lopen en

hier en daar iets te eten. Dit zorgt voor extra vertrapping, met als gevolg weideverliezen en verlaagde voeropname in de wei.

Grazen of knabbelen

In het huidige systeem, met grasklaver in de uitloop, wordt de geit gedwongen om meer te grazen dan te knabbelen. Om de geit meer te laten grazen kan de teelt van het weideperceel hierop worden aangepast. Een manier om geiten te stimuleren om goed te grazen is door de smakelijkheid van de weide te verbeteren, door smakelijke grassoorten en kruiden in te zaaien.

De smaakproef

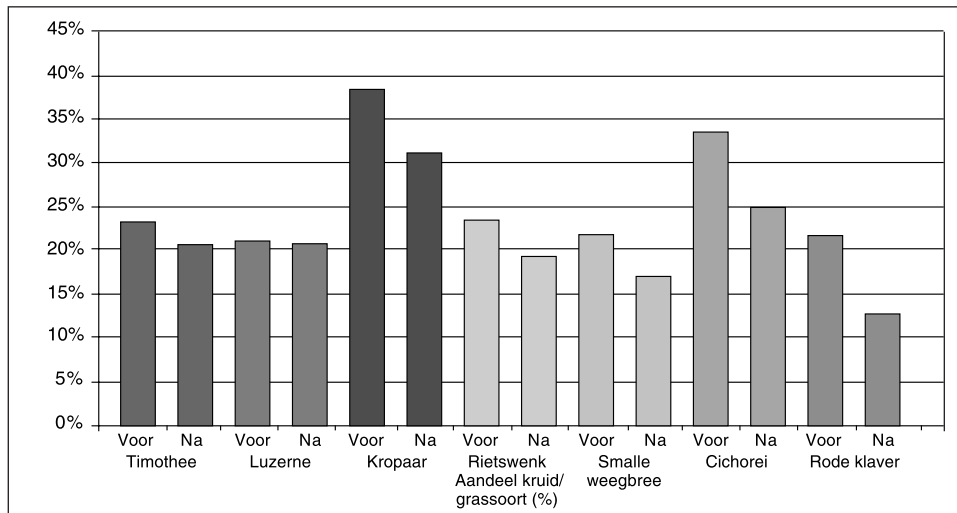
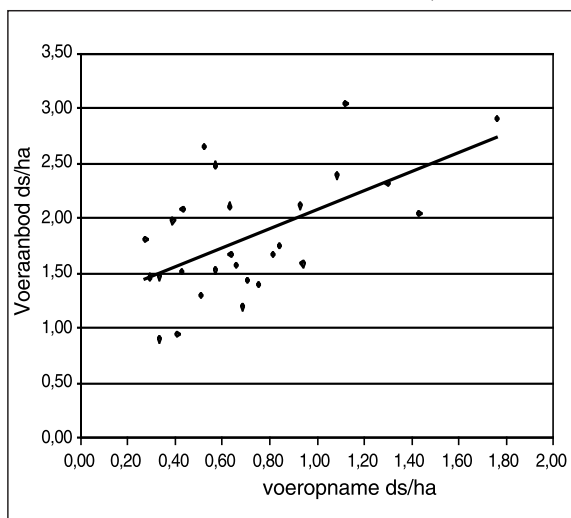
In de praktijk blijkt dat geiten juist andere plantensoorten lekker vinden dan gras of klaver. Maar welke kruiden of grassoorten vinden geiten dan

lekker? Om hier een antwoord op te vinden is een smaakproef aangelegd op het bedrijf van familie Reimert. Op het bedrijf zijn in een weideperceel veldjes aangelegd, waarin 9 verschillende mengsels in 3 herhalingen zijn ingezaaid. De veldjes zijn ingezaaid met een basismengsel van engelsraaigras (10 kg/ha) en witte klaver (Alice) (3 kg/ha) en aangevuld met een grassoort of een kruid (equivalent aan 20 kg/ha engelsraai). Er is gekozen voor het zaaien van een mengsel in plaats van monocultuur, omdat er een bepaalde productie gewenst is om de onkruiddruk te beperken en voor de noodzakelijk stikstofbinding uit witte klaver.

De volgende grassoorten en kruiden zijn in de smaakproef mee gezaaid: de breed bladige kruiden cichorei en smalle weegbree, rolklaver (ook vanwege het verlagende druk van maagdarmwormen¹) en duizendblad. De drie grassoorten; timothee, kropbaar en rietswenk. En luzerne en rode klaver, de groeiwijze en het stengelige karakter van deze planten lijkt overeen te komen met de kabbelbehoefte van geiten. Uiteindelijk zijn rolklaver en duizendblad slecht opgekomen in het mengsel, deze zijn niet in de smaaktest meegenomen.

Smakelijkheid is zowel kwalitatief als kwantitatief gemeten. Kwalitatief door observaties tijdens het weiden. Kwantitatief door opbrengst bepalingen voor en na het weiden te doen, het verschil is wat de geiten hebben opgenomen. Een koppel van 150 goed grazende geiten

Figuur 1. Aandeel kruid of grassoort in het mengsel voor en na begrazing.

heeft 2 keer 2 uur op de proefgegraasd bij goede weersomstandigheden. De geiten hadden een oppervlakte van iets meer dan 900 m² tot hun beschikking.

Voorkeur

Uit de smaaktest komt niet een eenduidig beeld naar voren dat er een bepaald mengsel of kruid een grote voorkeur had onder de geiten. Wel kunnen we een aantal zaken als interessant aanmerken. Uit de observaties bleek dat rode klaver, die boven het gras uitsteek, een voorkeur had. Dit lijkt overeen te komen met de metingen. Figuur 1 geeft het aandeel kruid of grassoort in het mengsel voor en na grazen aan. Het aandeel rode klaver, kropbaar en cichorei in het mengsel is het meeste afgenomen in vergelijking tot het aandeel van de andere kruiden en grassoorten na het weiden. Dit geeft aan dat deze soorten meer zijn gegeten dan gras en klaver, waaruit blijkt dat geiten hiervoor een voorkeur hebben. Maar zoals eerder gezegd kunnen deze uitspraken niet met de uitslagen sterk onderbouwd worden. De uitslagen laten een te grote spreiding zien tussen de 3 herhalingen. Het geeft wel een richting aan waarmee we verder kunnen gaan.

Voeropname

De productie op de weideproef was ongelijk verdeeld. Aan de ene kant van het perceel was de productie een stuk

hogere dan aan de andere kant. Uit de observatie bleek dat de geiten een voorkeur hebben voor de kant waar de productie en dus het voeraanbod hoger was. Er lijkt een tendens te zijn dat de opname samenhangt met het voeraanbod. Als er meer voer wordt aangeboden, wordt er meer door de geiten opgenomen. Op zich niet verwonderlijk want dit is bij koeien ook het geval. Bij geiten lijkt echter de mate van vertrapping bij een hoger voeraanbod een groter probleem te zijn dan bij koeien. In totaal is er in 2 keer 2 uur weiden minimaal 0,11 kg ds/uur/geit opgegeten. De geiten hebben een normale bijvoeding van snijmaïs, grasbalen, luzerne en krachtvoerbrok op stal gehad. Door minder ruwvoer bij te voeren op stal is het mogelijk de geiten meer te laten eten in de wei. Dus waarschijnlijk kan er meer dan 0,11 kg ds per uur door geiten opgenomen worden in de wei.

Hoe verder?

De smaaktest laat niet een eenduidig beeld zien. Wel lijkt het dat geiten een voorkeur hebben voor rode klaver, kropbaar, cichorei en luzerne in vergelijking tot de andere kruiden en grassoorten in de smaaktest. Dit was het eerste jaar van bemonsteren, volgend jaar is het doel dit te herhalen. ■

¹ N. van Eekeren. 2002. Beter één geit in de wei dan tien op stal. Louis Bolk Instituut.